

дель прогнозування змін у скронево-нижньощелепному суглобі з метою виявлення функціональних і морфологічних порушень при частковій та повній втраті зубів.

Лекційний матеріал засвоюється краще, якщо лектор володіє словом, є яскравою особистістю, фахівцем своєї справи, але цього недостатньо, щоб зосередити увагу студентів на проблемі, що вирішується лекцією. Важливою складовою є наочність матеріалу, що пропонується увазі слухачів, та підтвердження кожної важливої тези клінічними випадками зі своєї практичної діяльності та напрацювань колег.

Важливою формою навчального процесу, що є перевіркою засвоєних знань, є контроль знань студентів. На кафедрі використовуються такі види контролю: усний, письмовий, тестовий, розв'язання ситуаційних завдань, безпосереднє спостереження за роботою студентів, іспити. Слід підкреслити, що форма практично-орієнтованого іспиту дозволяє максимально наблизити студентів до клінічних ситуацій, із якими випускники стикатимуться на практиці та повинні будуть самостійно приймати рішення з питань діагностики, вибору раціональної конструкції протеза, прогнозу ортопедичного лікування, профілактики можливих ускладнень.

Отже, сучасний навчальний процес – це шлях від пасивного, нетворчого сприйняття студентами інформації, побудований на механічному запам'ятовуванні матеріалу, до постійної самостійної, індивідуальної, мотивованої роботи і як наслідок – до активного володіння предметом.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ІМПЛАНТОЛОГІЄЮ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Дворник В.М., Тумакова О.Б., Бєліков О.Б.

На сучасному етапі реформа вищої медичної освіти в Україні не тільки визначає необхідність підготовки висококваліфікованих конкуренто-спроможних кадрів, а й потребує високої функціональної особистості в умовах швидкої зміни знань і технологій.

У наш час стрімко зростає потік нової наукової інформації, і жодна людина не може охопити її акумулювати її до енциклопедичних знань. Швидко зростання обсягу її оновлення інформації не сприяє поступовому і якісному навчанню студентів і потребує вдосконалення методик навчання.

Навчально-методичне забезпечення кафедри ортопедичної стоматології відповідає вимогам, які ставить вища школа перед нами. Методичні рекомендації українською, російською та англійською мовами для практичних занять, самостійної роботи студентів і викладачів складені з урахуванням останніх наукових досягнень стоматології.

Нині для покращення навчального процесу на кафедрі ортопедичної стоматології з імплантологією широко використовуються ситуаційні задачі (α-2 та α-3 рівнів), тематичні мікростенди, електрифіковані стенди, муляжі, фотоальбоми, слайди, створені спієрбітниками кафедри.

На кожному занятті перевага віддається клінічним задачам, які викликають у студента потребу самостійного мислення щодо формування зв'язку між різними фундаментальними та клінічними дисциплінами з використанням практичних навичок, опанованих на кафедрі, що сприяє перетворенню знань на вміння фахівця та підвищує його кваліфікацію.

Розв'язання ситуаційних завдань, щоденний тестовий контроль знань студентів дозволяють постійно спостерігати за засвоєнням матеріалу з ортопедичної стоматології, де крім великого обсягу теоретичного матеріалу міститься багато практичних навичок. Це особливо актуально нині, коли обмеженість часу та збільшення кількості студентів на одного викладача не дозволяють певною мірою здійснити контроль знань студентів за допомогою усного опитування.

Останнім часом у лекційному матеріалі та на практичних заняттях усе більше поширюється мультимедійна технологія (Multimedia). Функція мультимедійних технологій у структурі навчання полягає в тому, що по-перше, вони виступають джерелом інформації, по-друге, беруть на себе окремі функції викладача, по-третє, становлять собою специфічні особливості різних видів наочностей.

Система Multimedia дозволяє інтегрувати текст, графіку, відеоефекти та звуковий супровід за допомогою персонального комп'ютера. Технологія мультимедіа базується на останніх досягненнях комп'ютерної техніки. За її допомогою можна створювати навча-

льні програми та мультимедійні підручники, які дають можливість одночасно демонструвати високоякісні фотографії, навчальні фільми і відеофрагменти. Навчальний матеріал супроводжується записаною промовою. Комп'ютер значно розширює уявлення про предмет навчання. Комп'ютерна програма суттєво розширює простір навчального середовища.

Електронні підручники мають високий ступінь взаємодії з тим, кого навчають. Це особливо корисно під час контролю знань. Поряд із відомими звичайними формами тестових завдань є можливість відпрацювання практичних навичок студента. Наприклад, можна змодельовати будь-яку клінічну картину в порожнині рота й обирати найбільш оптимальну ортопедичну конструкцію для протезування хворих із тією чи іншою патологією зубощелепної системи.

За допомогою мультимедійної програми вдається представити студентам ті хвороби та деформації щелепно-лицевої ділянки і методи їх лікування, які лише за усного викладу важко піддаються розумінню та запам'ятовуванню.

Перспективи подальшого вдосконалення й розвитку електронних засобів навчання пов'язані з розробкою та впровадженням комплексної системи навчальних програм, що поєднують у собі всі переваги мультимедійних технологій і потужну підтримку тестового контролю знань.

Однак, слід пам'ятати, що якими б досконалими не були комп'ютерні технології та тестові форми контролю знань, вони не можуть замінити спілкування студента з викладачем. Їх можна впроваджувати в навчальний процес для полегшення сприйняття та засвоєння студентами тих чи інших знань та умінь, що дозволить мати більше часу для вдосконалення практичних навичок у лікувальній роботі під час спілкування з хворими.

Отже, зміни у вимогах, які в сучасних умовах пред'являються суспільством до фахівців, потребують оптимізації та вдосконалення навчального процесу, пошуку нових форм, застосування прогресивних технологій навчання та їх контролю.

АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО І СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТІВ НА КАФЕДРІ ФАРМАКОЛОГІЇ

Дев'яткіна Т.О., Колот Е.Г., Луценко Р.В., В.М.Христюк

З вересня 2007 р. студенти медичного факультету вперше почали вивчати фармакологію за уніфікованою європейською системою кредитів за типом ECTS – системи зарахування залікових одиниць трудомісткості, що має сприяти мобільності студентів у навчанні, викликати мотивоване бажання вчитися постійно. Студенти зацікавлені в процесі отримання прогресивного бала за кожне заняття. Наскрізна система оцінки знань у балах на кожному лабораторному занятті сприяє плідній праці і студентів, і викладача. На кафедрі фармакології застосовуються різні методичні підходи до організації ефективного навчання студентів медичного факультету за кредитно - модульною системою. Так, для об'єктивного оцінювання знань студентів кожне заняття проводиться за відповідною методикою навчання і контролю знань студентів.

По-перше, на початку заняття 20% часу виділяється на письмове тестування знань студентів та оцінки їхньої підготовки до заняття у вигляді: виконання тестових завдань із різною кількістю відповідей (від однієї до чотирьох відповідей із п'яти даних); виписування рецептів на питання з фармакотерапії з метою визначення рівня вхідних знань із теорії та з практичних навичок щодо написання лікарських форм і доз препаратів, латинських термінів.

Одночасно викладач перевіряє виконання завдань із позааудиторної підготовки в зошитах студентів - це написання рецептів на препарати в різних лікарських формах із різними дозами, в яких студент самостійно, використовуючи знання з фармакотерапії конкретного лікарського засобу, оформляє сигнатуру; виконання завдань тривірневої складності та ситуаційних задач, що пропонуються в методичних вказівках до кожного лабораторного заняття, а також конспекти теоретичного матеріалу у вигляді алгоритму, схеми, граф логічної структури (яка також пропонується у методичних вказівках), за що студент отримує від 0,5 до 1 балу.

По-друге, 50% часу на занятті відводиться на усне обговорення матеріалу у вигляді круглого столу, рольової гри, міні-презентацій із використанням колекції препаратів, таблиць, стендів, демонстраційних шаф та на написання рецептів на препарати на дошці і їх обговорення.